

Social Work
Paper II
समाजकार्य
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. The objective of social reform is : (A) to help a minority group (B) to assist the marginalised group (C) to bring about social change (D) to bring system change 2. Servants of India Society was founded by : (A) M.K. Gandhi (B) Gopal Krishna Gokhale (C) Jyotiba Phule (D) Thakkarbappa 3. Feminist social work practitioners address the following issues : (A) Gay and lesbian rights (B) Violence against women and children (C) Social injustice, power, inequality (D) Women's development	1. समाज सुधाराचा उद्देश : (A) अल्पसंख्यांक गटाला मदत करणे (B) परिधाबाहेरील (मार्जिनलाईज्ड) गटांना मदत करणे (C) सामाजिक परिवर्तन घडवून आणणे (D) व्यवस्थेत बदल घडवून आणणे 2. सर्व्हंट्स ऑफ इंडिया सोसायटी यांनी स्थापन केली : (A) एम. के. गांधी (B) गोपाळकृष्ण गोखले (C) ज्योतिबा फुले (D) ठक्करबाप्पा 3. स्त्रीवादी समाजकार्यकर्ते पुढील प्रश्न हाताळतात : (A) समलिंगी व्यक्तित्वाचे हक्क (B) स्त्रिया आणि महिलांप्रती हिंसा (C) सामाजिक अन्याय, सत्ता आणि विषमता (D) महिलांचा विकास

4. Match the following pairs :

- (a) Paulo Freire (i) Rules for radicals
 (b) Saul Alinsky (ii) Radical social work
 (c) Bailey & Brake (iii) Pedagogy of the oppressed
 (d) Margret Ledwith (iv) Community Development

- (A) a-i b-ii c-iii d-iv
 (B) a-ii b-i c-iv d-iii
 (C) a-iii b-i c-ii d-iv
 (D) a-iv b-ii c-iii d-i

5. That everybody's interests should be considered equally when making decisions is a core tenet of :

- (A) Hedonism
 (B) Rationalism
 (C) Utilitarianism
 (D) Humanism

6. Which one of the following is *not* a tribe of Maharashtra State ?

- (A) Varlis
 (B) Dublas
 (C) Bhills
 (D) Mundas

4. जोड्या लावा :

- (a) पावलो फ्रेअरे (i) रूल्स फॉर रॅडिकल्स
 (b) सॉल आलिनस्की (ii) रॅडिकल सोशल वर्क
 (c) बेली आणि ब्रेक (iii) पेडागॉजी ऑफ दी ऑप्रेसड
 (d) मारगारेट लेडविथ (iv) कम्युनिटी डिव्हेलपमेंट

- (A) a-i b-ii c-iii d-iv
 (B) a-ii b-i c-iv d-iii
 (C) a-iii b-i c-ii d-iv
 (D) a-iv b-ii c-iii d-i

5. निर्णय घेताना सर्वांचे हित सांभाळले पाहिजे हा विचार पुढीलपैकी कोणत्या विचारधारेचे मूलभूत तत्व आहे ?

- (A) हेडोनिझम्
 (B) बुद्धीप्रामाण्यवाद
 (C) उपयुक्ततावाद
 (D) मानवतावाद

6. खालीलपैकी कोणती अनुसूचित जनजाती/ आदीवासी महाराष्ट्र राज्यात आढळत नाही ?

- (A) वारली
 (B) दुबला
 (C) भील
 (D) मुंडा

7. Social change that occurs without being noticed by most members of a society is called :
- (A) Latent change
(B) Manifest change
(C) Absolute change
(D) Relative change
8. Which of the following is a political institution ?
- (A) State
(B) Political Parties
(C) Religion
(D) Education
9. The first linguistic state in India is :
- (A) Maharashtra
(B) Gujarat
(C) Tamil Nadu
(D) Andhra Pradesh
7. सामाजिक बदल जो बहुतके लोकांच्या लक्षात न येता घेडून येतो त्याला म्हणतात.
- (A) अस्पष्ट बदल
(B) स्पष्ट बदल
(C) संपुर्त बदल
(D) अंशतः बदल
8. खालीलपैकी कोणती राजकिय संस्था आहे ?
- (A) राज्य
(B) राजकिय पक्ष
(C) धर्म
(D) शिक्षण
9. भारतातील प्रथम भाषेवर आधारित राज्य कोणते ?
- (A) महाराष्ट्र
(B) गुजरात
(C) तामिळनाडू
(D) आंध्रप्रदेश

10. Match the following pairs :

Authors		Books	
(a) Max Weber	(i) Essays in Sociology		
(b) Muzumdar D.M.	(ii) Social Welfare in India		
(c) Myrdal, Gunnar	(iii) Society		
(d) MacIver R.M.	(iv) Asian Drama		
(A) a-i	b-ii	c-iv	d-iii
(B) a-ii	b-i	c-iv	d-iii
(C) a-iii	b-ii	c-iv	d-i
(D) a-iv	b-i	c-ii	d-iii

11. Match the following pairs :

Person		Work	
(a) Anna Hazare	(i) Anandwan		
(b) Medha Patkar	(ii) Right to Information		
(c) Baba Amte	(iii) Anti-Corruption		
(d) Aruna Roy	(iv) Narmada Bachao Andolan		
(A) a-iii	b-iv	c-i	d-ii
(B) a-i	b-ii	c-iii	d-iv
(C) a-iii	b-iv	c-ii	d-i
(D) a-iv	b-iii	c-i	d-ii

10. जोड्या लावा :

लेखक		पुस्तके	
(a) मॅक्स वेबर	(i) एसेस इन सोशोलोजी		
(b) डी. एम. मुजूमदार	(ii) सोशल वेलफेर इन इंडिया		
(c) गुनार मिर्डल	(iii) सोसायटी		
(d) आर. एम. म्यॅकइव्हर	(iv) एशियन ड्रामा		
(A) a-i	b-ii	c-iv	d-iii
(B) a-ii	b-i	c-iv	d-iii
(C) a-iii	b-ii	c-iv	d-i
(D) a-iv	b-i	c-ii	d-iii

11. जोड्या लावा :

व्यक्ति		कार्य	
(a) अण्णा हजारे	(i) आनंदवन		
(b) मेधा पाटकर	(ii) राईट टू इनफॉर्मेशन		
(c) बाबा आमटे	(iii) भ्रष्टाचार विरोध		
(d) अरुणा रॉय	(iv) नर्मदा बचाव आंदोलन		
(A) a-iii	b-iv	c-i	d-ii
(B) a-i	b-ii	c-iii	d-iv
(C) a-iii	b-iv	c-ii	d-i
(D) a-iv	b-iii	c-i	d-ii

12. In the context of national development, JNNURM means :
- (A) Jawaharlal Nehru Non-urban Road Mission
- (B) Jaiprakash Narayan National Underdevelopment Redressal Mission
- (C) Jawaharlal Nehru National Urban Renewal Mission
- (D) Jaiprakash Narayan Non-urban Restructuring Mission
13. The theory of five levels of human needs which employees need to have fulfilled at work, was put forward by :
- (A) Mayo
- (B) Sigmund Freud
- (C) Maslow
- (D) Taylor
14. Proponent of social learning theory was :
- (A) Albert Einstein
- (B) Albert Bandura
- (C) Franklin
- (D) Alexander
12. राष्ट्रीय विकासाच्या संदर्भात जे. एन. एन. यू. आर. एम. म्हणजे :
- (A) जवाहरलाल नेहरू नॉन-अर्बन रोड मिशन
- (B) जयप्रकाश नारायण नॅशनल अन्डर-डेव्हलपमेंट रिड्रेसल मिशन
- (C) जवाहरलाल नेहरू नॅशनल अर्बन रिन्यूअल मिशन
- (D) जयप्रकाश नारायण नॉन-अर्बन रिस्ट्रक्चरींग मिशन
13. कामगारांच्या कामाच्या ठिकाणी पूर्ण होणाऱ्या गरजासंबंधी पाच स्तरीय मानवी गरजांचा सिद्धांत खालीलपैकी कोणी मांडला ?
- (A) मायो
- (B) सिगमंड फ्रॉईड
- (C) मास्लो
- (D) टेलर
14. सोशल लर्निंग सिद्धांताचे पुरस्कर्ते कोण ?
- (A) अँलबर्ट आइनस्टाईन
- (B) अँलबर्ट बन्डूरा
- (C) फ्रँकलिन
- (D) अँलेक्सँडर

15. Who proposed a theory of moral development for women with three stages and two transitions ?
- (A) Lawrence Kohlberg
(B) Helen Perlman
(C) Carol Gilligan
(D) Dennis Saleeby
16. Perlman's most significant contribution is her book on :
- (A) Social Welfare Administration
(B) Social Work Research
(C) Social Group Work
(D) Social Case Work
17. Johari window emphasises the expansion of the following window/s :
- (a) Known to self, unknown to others
(b) Known to self, known to others
(c) Unknown to self, known to others
(d) Unknown to self, unknown to others
- (A) $a + d$
(B) only d
(C) only b
(D) $a + b + c + d$
15. महिलांच्या नैतिक विकासासाठी तीन टप्प्यांची आणि दोन स्थित्यंतरांचा सिद्धांत कोणी तयार केला ?
- (A) लॉरेन्स कोलबर्ग
(B) हेलन पर्लमन
(C) कॅरोल गिल्लीगन
(D) डेनिस सलीबी
16. पर्लमनचे सर्वात महत्त्वपूर्ण योगदान म्हणजे त्यांचे खालील विषयावरील पुस्तक :
- (A) समाज कल्याण प्रशासन
(B) समाजकार्य संशोधन
(C) सामाजिक गट/समुह कार्य
(D) व्यक्तिसहाय्य कार्य
17. जोहारी विन्डोच्या संकल्पने प्रमाणे खालीलपैकी कोणत्या 'विन्डोत' वाढ होणे अपेक्षित आहे ?
- (a) स्वतः ला माहित असणे, दुसऱ्यांना माहित नसणे
(b) स्वतः ला माहित असणे, दुसऱ्यांना माहित असणे
(c) स्वतः ला माहित नसणे, दुसऱ्यांना माहित असणे
(d) स्वतः ला माहित नसणे, दुसऱ्यांना माहित नसणे
- (A) $a + d$
(B) फक्त d
(C) फक्त b
(D) $a + b + c + d$

18. Partialising in the context of case work means :

- (A) Addressing a problem partly
- (B) Being partial to some significant aspects of the case
- (C) Priortising a problem according to client needs
- (D) Specifying various dimensions of a problem

19. The following are some techniques of counselling :

- (a) Reflective Discussion
 - (b) Motivation
 - (c) Clarification
 - (d) Transference
- (A) $a + b + c$
 - (B) $b + c + d$
 - (C) $a + c + d$
 - (D) $a + b + d$

18. व्यक्तिसहाय्य कार्यात 'पारशलायसिंग' चा अर्थ म्हणजे :

- (A) समस्येच्या काहि भागावर लक्ष देणे
- (B) समस्येच्या काहि महत्वपूर्ण पैलूवर भर देणे
- (C) व्यक्तित्या (ल्कायंन्ट) गरजेनुसार समस्येच प्राधान्यक्रम निश्चित करणे
- (D) समस्येच्या वेगवेगळ्या पैलूंना ध्यानात ठेवणे

19. समुपदेशनाची काही तंत्रे पुढीलप्रमाणे आहे :

- (a) चिंतनात्मक चर्चा
 - (b) प्रेरणा
 - (c) स्पष्टीकरण
 - (d) ट्रान्स्फरन्स्
- (A) $a + b + c$
 - (B) $b + c + d$
 - (C) $a + c + d$
 - (D) $a + b + d$

20. Strengths approach emphasises :

- (a) abilities and assets
- (b) empowerment, resilience, healing, well-being
- (c) deficits to be turned into assets
- (d) need to understand past failures to structure future success

(A) $a + b + c + d$

(B) $a + b + c$

(C) $a + b$

(D) $b + d$

21. 'Brainstorming' is an example of which group task type ?

(A) Additive

(B) Conjunctive

(C) Disjunctive

(D) Optimization

20. सामर्थ्य-आधारित दृष्टिकोन पुढील बाबींवर जोर देतो :

- (a) क्षमता आणि बलस्थाने
- (b) सक्षमीकरण, विरोध, बरे करणे, स्वास्थ्य
- (c) कमतरतांचे बलस्थानात परिवर्तन करणे
- (d) भूतकाळातील अपयश समजून त्यांचे भविष्यातील यशाची रचना करण्यास उपयोग करणे

(A) $a + b + c + d$

(B) $a + b + c$

(C) $a + b$

(D) $b + d$

21. समुसहकार्यातील कामाच्या कोणत्या प्रकाराचे 'ब्रेनस्टॉर्मिंग' हे उदाहरण आहे ?

(A) अॅडिटिव्ह

(B) कंजन्क्टिव्ह

(C) डिसजन्क्टिव्ह

(D) ऑप्टिमाइझेशन

22. **Assertion (A) :**

The primary source of energy which propels the group and influences the Individual to change is the interactions, or reciprocal responses, of the members.

Reason (R) :

Because the group worker influences this interaction by the type and quality of his participation.

- (A) Both A and R are true and R is the correct explanation of A
- (B) Both A and R are true and R is not the correct explanation of A
- (C) A is true but R is false
- (D) A is false but R is true
23. Which one of the following is *not* the principle of social group work ?
- (A) Principle of specific objectives
- (B) Principle of Continuous Individualisation
- (C) Principle of Guided Group Interactions
- (D) Principle of Natural Justice

22. **विधान (A) :**

समुहाला चालना देणारा आणि व्यक्तिंना बदलायला प्रवृत्त करणारा उर्जेचा प्राथमिक स्रोत म्हणजे समुहाच्या सदस्यांमधील अंतरक्रिया आणि परस्पर प्रतिसाद, हे होय.

कारण (R) :

कारण समुह कार्यकर्त्यांच्या सहभागाच्या गुणवत्तेवर आणि प्रकारावर ही अंतरक्रिया अवलंबून असते.

- (A) A आणि R दोन्ही बरोबर असून R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) A आणि R दोन्ही बरोबर आहेत पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) A बरोबर असून R चूक आहे
- (D) A चूक असून R बरोबर आहे
23. पुढीलपैकी कोणते हे सामाजिक समुह कार्याचे तत्व **नाही** ?
- (A) विशिष्ट उद्देशांचे तत्व
- (B) सतत व्यक्तिकरणाचे तत्व
- (C) निर्देशित समुह अंतरक्रियाचे तत्व
- (D) नैसर्गिक न्यायाचे तत्व

24. Which one of the following is *not* the purpose of social group work ?
- (A) Social adjustment of individual
(B) Social consciousness of the group
(C) Personality development
(D) Inter-group rivalry
25. Social group work is a method means an orderly, systematic, planned way of working with people in groups. The definition is given by :
- (A) Grace Coyle
(B) G. Welson and G. Ryland
(C) H.B. Trecker
(D) W.A. Friedlander
26. Jack Rothman's models of community organization are :
- (a) Locality Development
(b) Social Planning
(c) Social Action
(d) Public-Private Partnership
- (A) $a + b + c$
(B) $b + c + d$
(C) $c + d + a$
(D) $d + a + b$
24. पुढीलपैकी कोणता सामाजिक समुह कार्याचा हेतू नाही ?
- (A) व्यक्तिचे सामाजिक समायोजन
(B) समुहाची सामाजिक जाणीव
(C) व्यक्तिमत्व विकास
(D) विविध समुहांमधील स्पर्धा
25. सामाजिक समुह कार्य पद्धती म्हणजे पद्धतशीर, नियोजनबद्ध मार्गाने समुहातील लोकांबरोबर काम करणे. ही व्याख्या यांनी दिली आहे :
- (A) ग्रेस कॉयल
(B) जी. वेलसन आणि जी. रायलंड
(C) एच. बी. ट्रेकर
(D) डब्ल्यू. ए. फ्रीडलॅण्डर
26. समुदाय संघटनाची जॅक रॉथमन यांनी सांगितलेली प्रारूप :
- (a) समुदाय विकास
(b) सामाजिक नियोजन
(c) सामाजिक कृती
(d) सार्वजनिक-खाजगी क्षेत्र सहभाग
- (A) $a + b + c$
(B) $b + c + d$
(C) $c + d + a$
(D) $d + a + b$

27. **Assertion (A) :**

One of the most useful principles of Community Organisation is self-determination.

Reason (R) :

- (a) It builds the confidence of the community in addressing its own issues.
- (b) It promotes participation of the community members in decision-making processes.
- (c) It absolves the community organiser from the sole responsibility for decisions taken.
- (d) It promotes interaction among various community groups.

- (A) $a + b + d$
- (B) $b + c + d$
- (C) $a + b + c$
- (D) $a + c + d$

28. The following is *not* an approach of community organisation :

- (A) Conscientisation
- (B) Social Planning
- (C) Social Action
- (D) Social Empowerment

27. **विधान (A) :**

स्वयंनिर्णयाचे तत्व हे समुदाय संघटन कार्यातील अतिशय महत्वाचे तत्व होय.

कारणे (R) :

- (a) स्वतःचे प्रश्न हाताळण्याचे धैर्य समुदायात वृद्धिंगत होते.
- (b) निर्णय-प्रक्रियेत समुदायातील व्यक्तींचा सहभाग वाढतो.
- (c) घेतलेल्या निर्णयाची जबाबदारी केवळ एकट्या संघटकावर येत नाही.
- (d) समुदायातील विविध गटांमध्ये संवाद वाढतो.

- (A) $a + b + d$
- (B) $b + c + d$
- (C) $a + b + c$
- (D) $a + c + d$

28. पुढीलपैकी कोणता दृष्टिकोन हा समुदाय संघटन कार्याचा दृष्टिकोन **नाही** ?

- (A) जाणीव जागृती
- (B) सामाजिक नियोजन
- (C) सामाजिक कृती
- (D) सामाजिक सक्षमीकरण

29. The process of mobilising people in the community towards change is generally termed :
- (A) Community action
(B) Community development
(C) Group Action
(D) Community Organisation through Group Work
30. Which of the following is *not* a component of community work ?
- (A) Groups within the community
(B) The worker
(C) The community
(D) Home visit
31. **Statement (A) :**
Increase in the sample size increases the precision of the sample results.
Reason (R) :
Larger the sample size smaller the sampling error.
- (A) A and R are true but R is not the reason for A
(B) A is true and R is false
(C) A and R are false
(D) A is true and R is reason for A
29. परिवर्तनासाठी समुदायाचे संघटन करणे या प्रक्रियेला साधारणतः असे म्हणतात.
- (A) समुदाय कृती
(B) समुदाय विकास
(C) गट कृती
(D) गट कार्यातून समुदाय संघटन
30. पुढीलपैकी कोणता घटक हा समुदाय कार्याचा भाग नाही ?
- (A) समुदायातील गट
(B) कार्यकर्ता
(C) समुदाय
(D) गृहभेट
31. **विधान (A) :**
नमून्याच्या आकारात वाढ केल्यास नमून्याच्या निकालाचा अचूकपणा वाढतो.
कारण (R) :
नमून्याचा आकार जेवढा मोठा असेल तेवढ्या प्रमाणात नमून्याच्या चूका कमी असतात.
- (A) A आणि R हे दोन्ही बरोबर आहेत परंतु R हे A चे अचूक कारण नाही
(B) A बरोबर आहे परंतु R चूक आहे
(C) A आणि R दोन्ही चूक आहेत
(D) A बरोबर आहे आणि R हे A चे कारण आहे

32. Match the following :

- (1) Analysis of variance (i) SD
 (2) Coefficient of correlation (ii) Mode
 (3) Test of Difference (iii) F-test
 (4) Central Tendency (iv) *t*-test
 (5) Measure of Dispersion (v) Karl Pearson

- (A) 1-ii 2-v 3-iv 4-iii 5-i
 (B) 1-v 2-i 3-ii 4-iii 5-iv
 (C) 1-ii 2-iii 3-iv 4-v 5-i
 (D) 1-iii 2-v 3-iv 4-ii 5-i

33. Which of the following can be directly observed using only observational method ?

- (A) Behaviour
 (B) Cognitions
 (C) Perceptions
 (D) Attitude

32. जोड्या लावा :

- (1) अँनेलेसिस ऑफ व्हेरियन्स (i) एस डी
 (2) कोइफिसीएन्ट ऑफ कोरिलेशन (ii) मोड
 (3) टेस्ट ऑफ डिफरन्स (iii) एफ-टेस्ट
 (4) सेन्ट्रल टेंडन्सी (iv) टी-टेस्ट
 (5) मेजर ऑफ डिस्पेरशन (v) कार्ल पार्सन

- (A) 1-ii 2-v 3-iv 4-iii 5-i
 (B) 1-v 2-i 3-ii 4-iii 5-iv
 (C) 1-ii 2-iii 3-iv 4-v 5-i
 (D) 1-iii 2-v 3-iv 4-ii 5-i

33. खालीलपैकी कोणत्या बाबीचे निरीक्षण पद्धती वापरून प्रत्यक्ष निरीक्षण करू शकतो :

- (A) वर्तन
 (B) आकलन
 (C) बोधन
 (D) दृष्टीकोन

34. **Statement (A) :**

Assessment of association between variables by percentage different just gives us an understanding of association likely to exist in sample.

Reason (R) :

It does not tell us if the inference drawn will hold good to the population from which the sample is drawn.

- (A) A and R are true but R is not the reason for A
- (B) A is true and R is false
- (C) A and R are both false
- (D) A is true and R is reason for A

35. Non-probability sampling method is used when the population is :

- (A) Infinite
- (B) Finite
- (C) Homogenous
- (D) Heterogeneous

34. **विधान (A) :**

दोन चलामधील संबंधाचे, टक्केवारीच्या फरकाने मूल्यांकन नमून्यामधील असू शकणाऱ्या संबंधाची आपल्याला समज प्राप्त करून देते.

कारण (R) :

काढलेल्या निष्कर्षातून ज्या लोकसंख्येतून नमूना निवडलेला आहे त्या लोकसंख्येसाठी योग्य आहे का याविषयी सांगता येत नाही.

- (A) A आणि R हे दोन्ही बरोबर आहेत परंतु R हे A चे अचूक कारण नाही
- (B) A बरोबर आहे परंतु R चूक आहे
- (C) A आणि R दोन्ही चूक आहेत
- (D) A बरोबर आहे आणि R हे A चे कारण आहे

35. गैर-संभाव्यता नमूना निवड पद्धती वापरली जाते तेव्हा लोकसंख्या ही :

- (A) असीमीत
- (B) सीमित
- (C) एकजिनसी
- (D) एकजिनसी नसलेला

36. The Chairperson of the Planning Commission is :
- (A) The Finance Minister
(B) The Planning Minister
(C) The Prime Minister
(D) The Speaker of the Lok Sabha
37. For calculating income level for deciding the 'poverty line', the following factors are considered :
- (a) cost of food
(b) inflation figures
(c) agricultural production
(d) rate of unemployment
- (A) $a + b$
(B) $a + c$
(C) $c + d$
(D) $a + d$
38. The values in Social Policy as follows :
- (a) Duty
(b) Justice
(c) Rights
(d) Freedom
- (A) $a + b + c$
(B) $b + c + d$
(C) $c + d + a$
(D) $d + a + b$
36. नियोजन आयोगाचे अध्यक्ष कोण असतात ?
- (A) वित्त मंत्री
(B) नियोजन मंत्री
(C) पंतप्रधान
(D) लोकसभेचे सभापती
37. दारिद्र्य रेषा ठरवितांना कोणत्या घटकांचा विचार केला जातो ?
- (a) अन्नाची किंमत
(b) चलनवाढीचे आकडे
(c) कृषी उत्पादन
(d) बेरोजगारीचा दर
- (A) $a + b$
(B) $a + c$
(C) $c + d$
(D) $a + d$
38. सामाजिक धोरणाची मूल्ये खालीलप्रमाणे आहेत :
- (a) कर्तव्य
(b) न्याय
(c) अधिकार
(d) स्वातंत्र्य
- (A) $a + b + c$
(B) $b + c + d$
(C) $c + d + a$
(D) $d + a + b$

39. Which one of the following is a Central Act, governs tax exemption of not-for-profit organisations ?
- (A) The Income Tax Act, 1961
 (B) The Income Tax Act, 1962
 (C) The Income Tax Act, 1963
 (D) The Income Tax Act, 1964
40. are the fundamental rights as per the Constitution of India.
- (a) Right to Equality
 (b) Right to Particular Freedom
 (c) Cultural and Educational Rights
 (d) Right to Development
- (A) a, b, c
 (B) a, c, d
 (C) b, c, d
 (D) c, d
41. The persons with Disabilities (Equal Opportunities, Protection of Rights and Full Participation) Act came into existence :
- (A) 1992
 (B) 1993
 (C) 1994
 (D) 1995
39. खालीलपैकी कोणता केंद्रीय कायदा नफा न कमावणाऱ्या संस्थांसाठी असलेल्या कर-सवलतीचे नियमन करते ?
- (A) उत्पन्न कर कायदा, 1961
 (B) उत्पन्न कर कायदा, 1962
 (C) उत्पन्न कर कायदा, 1963
 (D) उत्पन्न कर कायदा, 1964
40. भारतीय राज्यघटनेप्रमाणे खालीलपैकी कोणते मूलभूत अधिकार आहे ?
- (a) समानतेचा अधिकार
 (b) विशिष्ट स्वातंत्र्याचा अधिकार
 (c) सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक अधिकार
 (d) विकासाचा अधिकार
- (A) a, b, c
 (B) a, c, d
 (C) b, c, d
 (D) c, d
41. द परसनस वीद डिसएबीलीटीस (ईक्वल ओपॉर्ट्युनीटीस, प्रोटेक्शन ऑफ राईट्स एंड फुल पारटीसिपेशन) एक्ट कॅव्हा अस्तित्वात आला ?
- (A) 1992
 (B) 1993
 (C) 1994
 (D) 1995

42. If a person is accused of crime, the first court he/she will have contact with will be the :
- (A) High Court
(B) Magistrate's Court
(C) Special Court
(D) Supreme Court
43. Name of the current international instrument specific to child rights is :
- (A) Geneva Convention on the Rights of Child
(B) U.N. Convention on the Rights of Child
(C) U.N. Declaration on Child Rights
(D) Universal Declaration of Human Rights
44. The 'National Commission for Protection of Child Rights' was constituted by the Government of India in the year :
- (A) March, 2007
(B) March, 2008
(C) March, 2009
(D) March, 2010
42. एखाद्या व्यक्तित्वर अपराधाचा आरोप झाल्यास ती व्यक्ति प्रथम कोणत्या न्यायालयात जाईल ?
- (A) उच्च न्यायालय
(B) मेजिस्ट्रेट न्यायालय
(C) विशेष न्यायालय
(D) सर्वोच्च न्यायालय
43. बाल हक्कांच्या संदर्भात अंतराष्ट्रीय स्तरावरील साधन :
- (A) जेनेवा कन्वेंशन ऑन द राईटस् ऑफ चाईल्ड
(B) यु. एन. कन्वेंशन ऑन द राईटस् ऑफ चाईल्ड
(C) यु. एन. डेकलॅरेशन ऑन चाईल्ड राईटस्
(D) युनिवर्सल डेकलॅरेशन ऑफ ह्यूमन राईटस्
44. भारत सरकारने 'बाल हक्क संरक्षणासाठी राष्ट्रीय आयोग' कोणत्या वर्षी स्थापन केला ?
- (A) मार्च, 2007
(B) मार्च, 2008
(C) मार्च, 2009
(D) मार्च, 2010

45. Social Legislation attempts to :
- (A) provide justice as well as security
 - (B) anticipate social control
 - (C) provide for social change
 - (D) provide for social development
46. are *not* Millennium Development Goals.
- (a) Eradicate extreme poverty and hunger
 - (b) Promote gender equality and empower woman
 - (c) Control environmental pollution
 - (d) Achieve universal higher education
- (A) a, b, c
 - (B) a, b, d
 - (C) c, d
 - (D) b, c

45. सामाजिक कायदे खालीलपैकी कशासाठी प्रयत्नशील असतात :
- (A) न्याय व सुरक्षा पुरविणे
 - (B) सामाजिक नियंत्रण अपेक्षित करणे
 - (C) सामाजिक बदलसाठी
 - (D) सामाजिक विकासासाठी
46. खालीलपैकी कोणते सुबत्ता विकासाचे ध्येय नाही ?
- (A) तीव्र गरीबी आणि भूक याचे निर्मूलन करणे
 - (B) लिंगभाव समानता व सक्षमीकरण वाढ
 - (C) पर्यावरण प्रदूषणावर नियंत्रण
 - (D) सार्वत्रिक उच्च शिक्षण साधणे
- (A) a, b, c
 - (B) a, b, d
 - (C) c, d
 - (D) b, c

47. **Assertion (A) :**

Sustainable development is a pattern of resource that aims to meet human needs while preserving the environment.

Reason (R) :

So that these needs can be met only for present generation.

- (A) Both A and R are true and R is the correct explanation of A
- (B) Both A and R are true and R is not the correct explanation of A
- (C) A is true but R is false
- (D) A is false but R is true
48. The new way of measuring development, using the composite Human Development Index was first introduced by :
- (A) The SAARC report on South Asian Regional Development 1990
- (B) The report of the Planning Commission of India 1990
- (C) The first Human Development Report 1990 of the UNDP
- (D) The World Bank Report 1990

47. **विधान (A) :**

शाश्वत विकास हि संसाधनांची अशी रचना आहे की ज्याचा उद्देश पर्यावरणाचा सांभाळ करीत असतांना मानवी गरजा पूर्ण करणे हा आहे.

कारण (R) :

जेणे करून ह्या गरजा फक्त वर्तमान पिढ्यांसाठीच पूर्ण करता येतील.

- (A) A आणि R दोन्हीही खरे असून R हे वर्तमान स्पष्टीकरण आहे
- (B) A आणि R दोन्हीही खरे असून R हे वर्तमान स्पष्टीकरण नाही
- (C) A हे खरे आणि R खोटे आहे
- (D) A हे खोटे व R हे खरे आहे
48. विकासाचा नव्या पद्धतीने मोजमाप करतांना कंपोसिट मानवी विकास निर्देशांक सुरुवातीला कोणी आणला ?
- (A) सार्कचा दक्षिण आशियाई क्षेत्रिय विकास 1990 चा अहवाल
- (B) भारतीय नियोजन आयोगाचा 1990 चा अहवाल
- (C) यु. एन. डी. पी. च्या 1990 चा पहिला मानवी विकास अहवाल
- (D) जागतिक बँक अहवाल 1990

49. In the modern context, human development is :
- (A) About the rise and fall of national incomes of G.D.I.
- (B) About increasing the potential for economic growth of the family.
- (C) About creating an environment in which people can develop their full potential and lead productive lives
- (D) About improving the health facilities for people
50. The following are hindrances to social development of the country :
- (a) Low literacy rates
- (b) Adverse sex ratio
- (c) High level of taxation
- (d) Caste Disparity
- (A) $a + b + c$
- (B) $a + b + d$
- (C) $b + c + d$
- (D) $a + c + d$
49. आधुनिक काळाच्या संदर्भात, मानवी विकास म्हणजे :
- (A) जी. डी. आई. च्या राष्ट्रीय उत्पन्नात वाढ आणि घट
- (B) कुटुंबाच्या आर्थिक वाढीत सुप्त वाढ
- (C) लोक त्यांच्या सुप्त शक्तींचा पूर्ण विकास करतील आणि उत्पादक जीवनाला पोषक अशा वातावरणाची निर्मिती
- (D) लोकांसाठी आरोग्य सुविधांमध्ये वाढ करणे
50. खालीलपैकी काही देशाच्या सामाजिक विकासातील अडथळे आहेत ?
- (a) कमी साक्षरता दर
- (b) असंगत लैंगिक दर
- (c) मोठ्या प्रमाणावरील कर आकारणी
- (d) जाती भिन्नता
- (A) $a + b + c$
- (B) $a + b + d$
- (C) $b + c + d$
- (D) $a + c + d$

NOV - 20211/II

ROUGH WORK

NOV - 2021/II

ROUGH WORK

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

F

Signature of Invigilators

1.

2.

Seat No.

(In figures as in Admit Card)

Seat No. (In words)

.....

Answer Sheet No.

[Maximum Marks : 100]

Time Allowed : 75 Minutes]

Number of Pages in this Booklet : 24

Instructions for the Candidates

- Write your Seat Number in the space provided on the top of this page. Write your Answer Sheet No. in the space provided for Answer Sheet No. on the top of this page.
- Write and darken Test Booklet No. on OMR Answer Sheet.
- This paper consists of **Fifty (50)** multiple choice type of questions.
- Each item has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the responses as indicated below on the correct response against each item.
Example : (A) (B) (C) (D)
Where (C) is the correct response.
- Your responses to the items for this paper are to be indicated on the Answer Sheet only. Responses like (×) (✓) (/) and **light shaded responses will not be considered/evaluated.**
- Read instructions given inside carefully.
- One Sheet is attached at the end of the booklet for rough work.
- You should return the test booklet and answer sheet **both** to the invigilator at the end of the paper and should not carry any paper with you outside the examination hall.
- Answers marked on the body of the question paper will not be evaluated.

परीक्षार्थीसाठी सूचना

- या पानावरील वरच्या कोपऱ्यात आपला आसन क्रमांक तसेच आपणास दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- प्रश्नपत्रिका क्रमांक OMR उत्तरपत्रिकेवर दिलेल्या रकान्यात लिहून त्याप्रमाणे काळा करावा.
- या प्रश्नपत्रिकेत **पन्नास** बहुनिवड प्रश्न आहेत.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा करावा.
उदा. (A) (B) (C) (D)
जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे उत्तरपत्रिकेमध्येच द्यावीत. उत्तराच्या रकान्यामध्ये (×) (✓) (/) व **अस्पष्टपणे काळे केलेले उत्तर ग्राह्य धरले जाणार नाही.**
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- कच्च्या कामासाठी प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी कोरे पान जोडले आहे.
- या पेपरची परीक्षा संपल्यानंतर प्रश्नपत्रिका व उत्तरपत्रिका **दोन्ही** पर्यवेक्षकांना परत करावी. यातील कोणताही कागद तुमच्या बरोबर परीक्षा केंद्राबाहेर नेण्यास सक्त मनाई आहे.
- प्रश्नपत्रिकेवर दर्शविलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.